

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 1/ 2018 Årgång 28

Julfest är inte det första man tänker på just nu, men så här blev det när Stjärnhimlens förskola skänkt pengar. Black Panthers tack i tidningen.

Black Panthers utvecklar sin organisation för minska sitt beroende av vikande bidrag.

Fotovernissage med Kap Verde-vibbar i Karlstad.

Kap Verde runt 1800, Jonathan Howard om forskning i Västafrika, som även kommit att handla om Kap Verde.

Reportage om kulturpersonligheter från Brava och São Nicolau.

Karnevalen i Mindelo—en av de bästa hittills

Ragnar Ottosson skriver om besök vid en resa till Brava.

Om GDPR

Den nya dataskyddsförordningen som träder ikraft den 25 maj ställer nya krav på alla föreningar. Det är väl inte helt klart vad den kommer att innebära för oss, eftersom det hittills varit tunt med konkreta råd om hur den ska tillämpas.

Det finns i alla fall anledning att redogöra för hur vi registrerar våra medlemmar och faddrar.

Vi har ett gemensamt register för båda dessa grupper, där vi förutom namn och adress redovisar fadderbarn och betalningar till dessa samt betalning av medlemsavgifter. Där vi har uppgifter på telefonnummer och epost-adresser är dessa införda i registret.

De som avslutat sitt fadder- eller medlemskap tas bort ur registret. Detta görs också om man, trots påminnelse inte betalt några avgifter på ca 2 år.

Registret över medlemmar och faddrar är lagrat på ett konto i Dropbox, tillgängligt för styrelsen och andra medlemmar med uppgifter i föreningen.

Om du har synpunkter på hur vi behandlar dina personuppgifter är du välkommen att höra av dig till styrelsen.

**Boka
29 september**
för då är det fest igen och årsmöte, åter på Pumpan.
Närmare information i nästa nummer av tidningen

Tackbrev från Mini Black

Barnen från Achadinhas förskola klara att gå på julfest hos Mini Black

I julas var det en gemensam fest för barnen i förskolorna Mini Black och Achadinha. Festen blev möjlig efter basaren på Stjärnhimlens förskola i höstas. Vi har fått ett tackbrev och bilder från Alcides i Black Panthers:

Kära faddrar till daghemmet Mini Black

Hoppas att det nya året har börjat bra för er alla, för styrelsen till Amigos de Cabo Verde och Stjärnhimlens förskola.

Vi blev mycket glada över initiativet från Stjärnhimlens förskola till att ordna en basar, som samlade in 7500 kronor till vår förskola Mini Black och förskolan Achadinha.

Dessa pengar använde vi enligt era önskemål till en gemensam julfest för de båda skolorna. Det fanns både mat och julklappar och vi gjorde barnen lyckliga inför julen.

Vi vill passa på att tacka Amigos de Cabo Verde och Stjärnhimlens förskola - både rektor, personal, barn och föräldrar - samt alla som bidrog direkt eller indirekt till att glädja dessa fattiga barn.

Stort Tack!

En kram från vart och ett av barnen till var och en av er som bidragit till festen!

*Hälsningar
Alcides Amarante*

Oro inför framtiden

Inför vårt senaste styrelsemöte skickade Black Panthers ett brev om den ekonomiska situationen i Kap Verde och därmed för deras organisation. Flera bidragsgivare har dragit sig ur samarbetet och beroendet av vår organisation ökar, en situation man vill försöka komma ur. Så skrev de i korthet:

Samarbetet mellan våra organisationer har fungerat utmärkt och vida överträffat våra förväntningar, både när det gäller de uppnådda resultaten och de sociala vinster som åstadkommit.

Vår styrelse hade nyligen ett möte om vår organisation. Vi känner oro inför framtiden, speciellt med tanke på det ekonomiska läget i landet och har under året förlorat flera viktiga samarbetspartners. Den viktigaste slutsatsen var att vi i längden inte kan leva enbart på bekostnad av våra samarbetspartners. Vi kan inte se en generös förening som frälsare i alla situationer.

Vi kommer hädanefter att försöka starta projekt som utvecklar vårt samhälle, men ändå är lönsamma. På så sätt hoppas vi kunna undvika att vara alltför beroende av våra partners. I denna anda vill vi gemensamt satsa på projekt inom det sociala området och som utgår från att det i vårt område finns ett växande antal människor som lever i en mycket svår situation och inte kan tänka sig att Black Panthers skulle sluta stöda deras familjer.

Inför Amigos kommande besök förmedlar vi våra tankar, så att ni har möjlighet att under vistelsen tillsammans med oss diskutera hur vi ska komma ur beroendet av er och andra partners. Vi hoppas att ni då har några tankar på om och hur ni skulle kunna hjälpa oss med dessa projekt.

Vi vill slutligen i styrelsen namn tacka er för allt ni gjort och fortsätter att göra för att hjälpa oss och alla behövande i området.

Den ekonomiska rapporten för 2017 visar att Amigos står för ca 75% av Black Panthers finansiering, så de har all anledning att ta läget på allvar. Men även vi måste känna ett ansvar och göra allt vi kan för att ge så stort stöd som vi förmår.

Detta kan också vara anledning att påminna om att ett bidrag till Black Panthers är en utmärkt gåva och att det finns vackra gåvobevis, som kan hämtas på vår hemsida.

Kap Verde i Karlstad

Fotografen Ze Pereiras bilder har under hösten och vintern visats på flera ställen i Sverige.

Turnén avslutades i december med en utställning på Galleri Bergman i Karlstad. Den var välbesökt och flera faddrar till barn på Mini Black hade hittat dit. Fotografierna blev beundrade och flera såldes under vernissagen.

Den kalla decemberkvällen förvandlades till en känsla av Kap Verde när salsabandet Comboio spelade låtar från Kap Verde. Publiken njöt och många fick kontakt med Amigos och lämnade ett bidrag till fadderbarnsorganisationen Mini Black.

När besökarna gick hem hade de fått med sig en bit kapverdisk morabeza och även information om Kap Verde.

Intäkterna från utställningen har nu betalats ut till fotografen Ze Pereira som skickar ett stort Tack till alla er som köpte hans fantastiskt vackra foton.

Sylvia Hermansson

Skolbänkarna hos Nhô Taninho

2013 fick kommunen på Brava 10.000 SEK ur Amigos projektfond till att tillverka 25 stolar och bord till förskolan Nhô Taninho, Lêm, Brava. De kom på plats vackert grönmålade och tillverkade av en lokal snickare.

I januari knackade vi på där, men tyvärr på eftermiddagen när de ca 50 barnen gått hem. Föreståndaren Elsa, "a monitora" öppnade dock vänligen åt oss. Och där fanns alla bänkarna i 2 salar, fina och som nya. Kul att veta att projektfonden varit inblandad i det! Vi träffade f.ö. Bravas kommunalråd "Presidente da Câmara" Walter Tavares, som visade sig veta en hel del om Amigos och Projektfonden.

Ragnar Ottosson

Kap Verde vid 1800-talets början

Ur ett mejl från Jonathan Howard:

Bifogar några rader om kolonialtiden. Jag avstår att kommentera, men oss emellan är det viktigt att komma ihåg vilket öde det var, att koloniseras av portugiser.

Under mars 2018 har mina vänner i Dakar bjudit mig på återbesök. I jättestaden finns mycket som inte fungerar så bra, men OM det finns kranvatten, kan man dricka det. Jag tillskriver detta den franska kolonialadministrationen.

Även om Kap Verde efter mina sju år där alltid legat mig varmt om hjärtat, har jag som pensionär ägnat mer intresse åt det västafrikanska fastlandet. I Sierra Leone 1792 började man bygga Freetown, ett dåligt förberett men fascinerande projekt för en arkitekt. Fem års forskning har i förbigående lärt mig en del om Kap Verdes tidigare historia.

För de flesta av oss inom Amigos börjar ju vårt intresse med Amilcar Cabral i Guiné-Bissau och *Independência* 1975. Då kan det vara intressant att läsa om Kap Verdier på det afrikanska fastlandet innan dess.

Inom västafrikansk historia finns två gurus, amerikanska professorer emeriti George Brooks och Bruce Mouser. Bland mycket annat har Brooks utgivit 2010: *Western Africa and Cabo Verde 1790:s – 1830:s: Symbiosis of Slave and Legitimate Trade*. Nu refererar jag några punkter ur den rapporten för *Kap Verde Nytt*.

Cap Vert-halvön i Senegal med huvudstaden Dakar

Brooks skriver konsekvent 'Cabo Verde', för att undvika sammanblandning med Cap Vert, som är kontinentens västligaste punkt och som fortfarande är grön, men som är en del av storstaden Dakar. Brooks menar att till och med Kap Verde har varit grönare, men:

The archipelago's fragile ecosystems were progressively damaged by ruinous cultivation practices and overgrazing ... With agriculture so precarious, Cabo Verdeans might have exploited the sea for sustenance, but fishing was forbidden. To prevent the escape of slaves, mutinous soldiers, exiled criminals and political deportees, Portuguese colonial officials leagued with plantation owners to prohibit the archipelago's inhabitants from possessing sailing vessels and boats of any kind. Only men born in Portugal and a few foreigners trading in the archipelago could own vessels.

Portugal var bankrut när landet kom ur Napoleonskrigen. Kungafamiljen hade flytt till Brasilien och Lissabon ockuperades av den brittiska armén. Madeira och Azorererna tillhörde kungariket Portugal, medan Cabo Verde – Guiné var en provins, med svagt administrativt och finansiellt stöd. 1830 hade varken statstjänstemän eller katolska präster fått lön i flera år.

På öarna fanns ett fåtal *brancos*, som ansåg sig förmer. De indelades i *filhos do reino*, portugisiska tjänstemän och militärer, som Brooks kallar *the dregs of the Portuguese Army*. Sedan fanns *filhos das ilhas*, samt *degradados*, landsförvisade brottslingar. Brooks skriver att *os brancos* utnyttjade sexuellt *pardas (mestiças)*, *escravos e pretas livras*; "the offspring produced by these unions enhanced their reputation for virility".

I en sådan situation är det lätt att förstå att många kapverdier blev handelsmän på fastlandet, där några blev relativt förmögna. Brooks skriver att mer än 2 600 arbetare dog i samband med byggandet São José fästningen i Bissau och de flesta hade kommit ifrån Kap Verde.

För bara en generation sedan hade Västafrika ryktet som Den Vita Mannens Grav. En kombination av malaria, gula feber, bristfällig sjukvård och spritmissbruk ledde till att många européer dog redan under det första tjänsteåret och man skyllde på klimatet. Kapverdier hade en viss immunitet, läskunnighet och språkfärdighet.

Jonathan Howard

En av de bästa hittills

Så blev årets karneval i Mindelo klassad. Vindos do Oriente vann igen över Monte Sossego, Cruzeiros do Norte och Flores do Mindelo.

Augusto Neves, Sao Vicentes borgmästare, kunde stolt konstatera att karnevalen var fantastisk på alla sätt och vis. Alla 4 deltagargrupper gjorde ett storat jobb och folket var exemplariska. Han lovade fortsätta jobba för att förbättra denna produkt som han kallar karnevalen, som Mindelo kan erbjuda alla som besöker ön. Det är väldigt många Kapverdianer, framförallt från Portugal, Holland och USA, som väljer åker hem till Sao Vicente och Kap Verde just under karnevalperioden.

Vindos do Oriente fick första priset, medan Monte Sossego vann de flesta individuella priser; som bäst Kung, bästa Drottning, bäst Mestre-Sala och även bäst musik. Detta orsakade att slutresultatet var det jämnaste någonsin. 165,5 mot 165,1. Juryn har varit väldigt ifrågasatt. Men det är i sin tur inte alls ovanligt när det galler just karneval-resultaten! Cruzeiros do Norte fick 159,2 poäng och Flores do Mindelo 131,1.

Mycket sevärd är också "Enterro de Carnaval" som sker i slutet av karnevalens vecka där Mandingas defilerar genom staden!

Ses i Mindelo nästa år?

Luis Santos

Ny honorärkonsul

Kap Verde har fått en ny honorärkonsul i Sverige. Hon heter Filomena von Zeipel och har kontaktat Amigos de Cabo Verde för ett möte där hon avser att presentera sig och Kap Verdes regeringens nya mål för sitt konsulat i Sverige.

Mötet har inte ägt rum ännu, men vi återkommer med en rapport.

Konsulatet kan kontaktas på e-post konsulatkapverde.stockholm@gmail.com

En bravaprofil: musiker, skeppsbyggare, historiker

José Domingos Lopes, nu 83 år, emigrerade som ung till USA. Där blev han kvar många år, ska ha läst antropologi på universitet, arbetat som skeppsbyggnadsingenjör.

Som pensionär ville han återvända till Brava, men på ett lite ovanligt sätt. Under några år byggde han en stor segelbåt och med den for han över Atlanten på 90-talet tillsammans med 2 vänner (fast han tyckte att han allt kunde ha seglat ensam, men vännerna tillät inte). Båten låg något år i hamnen i Furna, men sedan åkte José ut och sänkte den. Den var bara till besvär, kostade hamnavgifter och skatter och folk stal från den.

Istället har han förvandlat sitt barnoms hem i Tomé Barraz till ett sago-slott med tinnar och torn och där bor han nu. Han lever nog mycket i sina minnen, inte minst av sin mamma, som han beskrev som Bravas första fria kvinna. Hon klädde sig i byxor och red på häst ner till Nova Sintra. Tydligt stor uppståndelse.

Han vet också väldigt mycket om Bravas historia och om de människor som bott där. T.ex. om kaptenerna som seglade över Atlanten på 1800-talet och om hur man från Madeira först for till Brava för att hitta en båt och ta sig över Atlanten. Han påstod att när Brava upptäcktes 1460 var ön täckt av ekskogar, som sedan höggs ner till skeppsbyggen.

Särskilt intresserad var han av Kap Verdes judiska rötter. När al-Andalus föll för spanjorer och portugiser på 1400-talet fick judarna två val. Antingen emigrera eller omvända sig till kristendomen. De omvända kallades för nykristna *crístãos novos* och deras kristna vandel sågs med viss miss-tänksamhet av Inkquisitionen. Säkert med rätta.

Många av dom försökte få leva mer efter eget skön genom att flytta till kolonierna, också Kap Verde. Det finns inte mycket kvar av den judiska kulturen nu. Några kyrkogårdar, som restaurerats, några efternamn (som Benros), något gammalt hus prytt med Davidsstjärna.

Så José Domingos var en fascinerande berättare att lyssna till. Så tog han fram gitarr och fiol, visade sig vara en skicklig musiker och framför allt hade han en röst, som var helt otrolig. En mycket speciell kväll bland kullarna i Tomé Barraz.

Ragnar Ottosson

Rödakorskontakter på tvären

Det är ju så med stora organisationer att kontakterna brukar gå uppifrån och ner, och tvärs, men sällan på tvären mellan små lokalavdelningar. Men Rödakorskreterarna i Gamleby, Sverige, och Brava, Kap Verde, har haft kontakt av och till, berättat lite om varandra, och vad man gör.

På Brava sköter man framför allt den äldreomsorg som finns. Ett trettiotal åldringar får hjälp hemma med mat, tvätt, blöjor. Cirka 15 personer kommer måndag—fredag till en dagverksamhet där de får umgänge, mat, tvätthjälp och kan bada med mera.

Verksamheten sköts av fem anställda (en administratör, två kokerskor, en dam som sköter tvätten, en chaufför och en som räknar ut aktiviteter). Dessutom är ca 70 frivilliga engagerade, mer eller mindre aktiva, alla gått en kurs från Kap Verdes Röda Kors.

Inte bara de gamla kan få stöd från dagverksamheten utan också de ca 100 unga män, som utvisats från USA till Brava efter att ha begått brott. Varje höst ordnar Röda Korset en "Thanksgiving" middag för dom. (Det är väl ungefär som att man i Gamleby engagerat sig för ensamkommande asylsökande ungdomar). En liten flicka med diabetes kom också varje dag för ett extra mål mat till dagverksamheten.

Inför min och Evas återresa till Brava i år fick vi från Gamleby med oss till Brava en bordsflagga och 5000 SEK, som högtidligen överlämnades till Bravas mångårige ordförande Edith Gomes. Pengarna tänkte man först och främst använda till pedagogiskt material, spel t.ex., för att hjälpa dementa.

Vi blev inbjudna till en julfest för oss och andra pensionärer som Röda Korset, kommunen och katolska kyrkan anordnat. Där var det klackarna i taket! Fört dans till disco med Os Tubarões och annan "gammaldans". Sedan rikligt med grönsaker och kyckling med ett Bravaband som spelade öns musik till maten.

Kap Verde är ju ett litet land så radion dök upp och gjorde intervju med Edith Gomes och oss. Nu har namnet Gamleby hörts över hela Kap Verde! Röda Korset i Gamleby och på Brava hoppas kunna fortsätta inspirera varandra också framöver.

Ragnar Ottosson

Levande musik på Brava

Hyllning i Preguiça

Konstnären och författaren Leopoldina Barreto från São Nicolau skulle ha fyllt 80 år i höstas, vilket uppmärksammades i december.

I Praia lanserades en postum diktsamling *Sódad em 80 poemas* i närvaro av press och TV och i biblioteket på São Nicolau arrangerade kommunen en utställning av hennes tavlor.

Maken José Barreto på vernissagen (mitten)

I hembyn Preguiça ordnades en kulturkväll vid hennes hus med musik och uppläsning av dikter. En minnesplakett på huset med texten—*Casa memoria Leopoldina Barreto* avtäcktes och en blomkrans sänktes i havet till mammas minne. Det blev verkligen en fin och minnesvärd kväll.

Leontina Barreto

Mandingas satte sin prägel på staden när karnevalen i Mindelo gick av stapeln

Morotssoppa med kokosmjök och kyckling

4 portioner

2 kycklingfiléer
5 dl hönsbuljong

1 gul lök, strimlad
20 g ingefära
1 röd chili, skivad
1 vitlöksklyfta, skivad
1 citrongräs, fint skivat
1 msk rapsolja
5 dl vatten
1 burk kokosmjök (400 ml)
1 grönsaks- eller hönsbuljongtärning
500 g morötter, skalade och slantade
1 tsk salt

Till servering:
½ dl pumpafrön, torrostade
Ev. koriander

Koka kycklingfiléerna under lock i en kastrull med hönsbuljong tills köttet lätt går att sära med en gaffel, ca 40 min.

Soppan:
Mixa lök, ingefära, chili, vitlök och citrongräs till en kryddpasta.

Fräs kryddpastan i olja i en kastrull under omröring någon minut. Häll i vatten och kokosmjök och smula i en buljongtärning. Tillsätt morötterna och låt sjuda ica 30 min.

Mixa soppan slät och smaka av med salt.

Toppa soppan med kyckling, torrostade pumpafrön och ev. koriander.

Vänskapsföreningen **Amigos de Cabo Verde**

www.caboverde.se
<https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/>

Ordförande:

Leontina Barreto, Broddgatan 3
169 69 Solna, tel 070-260 87 57

Redaktör, kassör:

Claes-Göran Ahrén, tel 0340-654424

Övrig styrelse:

Sylvia Hermansson, fadderprojekt
Ragnar Ottosson, projektfond
Alicia Borges-Månsson
Luis Santos
Per Rathsmann
Hans Wessel

Medlemsavgift:

200:- kr, familj 250:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Konto för fasta överföringar:

Clearing 9960, konto 3409212382